

Урок № 35

Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами

Вправа
«Як смартфон стежить за вами»

Опис. Вправа допоможе вчителеві й учням узагальнити вивчений матеріал за темою «Складнопідрядне речення» та підвищити пунктуаційну грамотність при вживанні складнопідрядних речень із кількома підрядними частинами. Як матеріал для тренування використано текст про безпеку користування смартфонами, щоб розпочати обговорення цієї проблеми в середовищі школярів і мотивувати учнів більше дізнатися про безпеку використання гаджетів та онлайн-сервісів.

Учень має знати

- » складнопідрядне речення, його будову та засоби зв'язку в ньому;
- » розділові знаки між частинами складнопідрядного речення;
- » розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.
- » основні види складнопідрядних речень;

Учень має розуміти

- » види складнопідрядних речень, істотні ознаки частин складнопідрядних речень, межі головної й підрядної частин, кількість частин.

Учень має вміти

- » знаходити й виправляти помилки на вивчені правила;
- » правильно інтонувати складнопідрядні речення.
- » знаходити у тексті складнопідрядні речення з однією й кількома підрядними частинами;
- » визначати головну й підрядну частини, види складнопідрядних речень, істотні ознаки їх, межі головної й підрядної частин, кількість частин;
- » класифікувати складнопідрядні речення за значенням і будовою, засобами зв'язку в них;
- » розрізняти сполучники і сполучні слова;
- » аналізувати й порівнювати виражальні можливості складнопідрядних речень та інших синонімічних конструкцій у тексті.

Вправа «Як смартфон стежить за вами»

Мета

- » узагальнити вивчене з теми «складнопідрядне речення» і потренувати навички пунктуації у складнопідрядних реченнях із кількома підрядними частинами на основі тексту, в якому розглянуто тему безпеки в інтернеті;
- » ознайомити учнів із питаннями приватності в онлайні, пояснити, чому важливо свідомо та ретельно користуватися смартфонами, а також розуміти, які дані можуть збирати онлайн-сервіси і як використовувати.

Уміння і навички з інфомедійної грамотності

- » менеджмент приватності, цифровий слід;
- » кібербезпека (протидія онлайн-шахрайству).

Що необхідно підготувати до уроку

- » текст «Як смартфон стежить за вами».

Для виконання вправи об'єднайте учнів у пари. **ЗАПРОПОНУЙТЕ** їм ознайомитися з текстом і **ПОПРОСИТЬ** розставити в ньому розділові знаки, позначити складнопідрядні речення з кількома підрядними частинами та класифікувати їх залежно від структури (з однорідною, неоднорідною чи послідовною підрядністю). На виконання завдання виділіть 7 хвилин.

ВАЖЛИВО. В роздаткових матеріалах є два варіанти тексти: з розділовими знаками і без них. У випадку, якщо рівень класу недостатньо сильний, аби виконати завдання з розстановкою, тоді його можна замінити лише на пошук підрядних та визначення їх типу.

Текст «Як смартфон стежить за вами» *(скорочений і відредагований, з розділовими знаками):*

Маленькі пристрої, які кожен носить у кишені, не лише постачають своїм власникам інформацію, а й збирають її.

Наприкінці 2017 року стало відомо, що Google стежить за користувачами Android. Із початку 2017 року компанія збирала дані про місце перебування Android-пристроїв, навіть якщо на гаджетах були вимкнені сервіси визначення геолокації. Навіть скинуті до заводських налаштувань пристрої відправляли геолокацію в Google. Тоді Google визнав, що збирає такі дані протягом майже року, але пообіцяв прибрати цю функцію. Однак виявилось, що це не єдиний підводний камінь, який чекає на користувачів.

Видання Quartz провело дослідження трьох різних телефонів на базі операційної системи Android, перевіrivши, яка саме особиста інформація користувачів потрапляє на сервери Google. Хоча телефон був відключений від мережі,

Урок 35

Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами

«Як смартфон стежить за вами»

Маленькі пристрої, які кожен носить у кишені, не лише постачають своїм власникам інформацію, а й збирають її.

Наприкінці 2017 року стало відомо, що Google стежить за користувачами Android. Із початку 2017 року компанія збирала дані про місце перебування Android-пристроїв, навіть якщо на гаджетах були вимкнені сервіси визначення геолокації. Навіть скинуті до заводських налаштувань пристрої відправляли геолокацію в Google. Тоді Google визнав, що збирає такі дані протягом майже року, але пообіцяв прибрати цю функцію. Однак виявилось, що це не єдиний підводний камінь, який чекає на користувачів.

Видання Quartz провело дослідження трьох різних телефонів на базі операційної системи Android, перевіrivши, яка саме особиста інформація користувачів потрапляє на сервери Google. Хоча телефон був відключений від мережі, він передав перелік тих переміщень, відсоток спливаючих повідомлень, ідентифікатори та встановлює за день і дані побутового барометра, які допомагають прогнозувати пошуку та точніше визначити місце перебування.

У Google стверджують, що роблять це для забезпечення кращих результатів пошуку та рекомендацій користувачам і що це особистий вибір кожного, оскільки службу місця перебування можна вимкнути. Утім, якщо це зробити, доступ до деяких застосунків може бути закрито.

А якщо не Android

Хоч iPhone вважають більш захищеним, тут також є свої причини для занепокоєння.

По-перше, Google збирає інформацію за допомогою всіх своїх сервісів. Тобто навіть якщо смартфон на iOS, а не на Android, проте власник користується пошуковою системою Google, усе інформація зберігається. Якщо користувач ще й використовує пошту Gmail, інформація на всіх пристроях, із яких він увійшов у пошту, синхронізується. Тобто те, що ви шукали з телефона, може раптом з'явитися як контекстна реклама на робочому комп'ютері.

По-друге, смартфони Apple також було помінено у звітах. Останнього разу інженер компанії Google виявив проблему з налаштуваннями приватності в iOS, яка дозволяла програмі на iPhone вести приватну зйомку. Для цього застосунку досить було отримати від користувача дозвіл на доступ до камери, після чого він міг у будь-який час робити фото і записувати відео з фронтальної та основної камери.

Під ковалком

Величезна кількість інформації може бути зібрана з смартфонів незалежно від того, чи вироблена як під час активного використання, так і під час роботи в фоновому режимі. Це може бути інформація про місце розташування користувача, історію пошуку в інтернеті, активність у соціальних мережах, рівень доходу і біометричні дані.

Якщо дати доступ до цієї інформації програмі застосунку треба пам'ятати, що він може передавати її кому завгодно. Уникайте цього, сторони компанії можуть відстежувати, де ви перебуваєте, як швидко ви рухаєтесь і що взагалі робите.

Дуже мало програм публікують свою політику щодо конфіденційності користувачів, але навіть якщо вони це роблять, то зазвичай це дають юридичні документи, які більшість людей не читає і не розуміє.

Авторка: [Діана Політова](#)
джерело: [«Економічна правда»](#) (скорочено та адаптовано)

він передав перелік типів переміщень (відсоткове співвідношення ходьби, їзди на велосипеді та в автобусі за день) і дані вбудованого барометра, які допомагають прогнозувати погоду та точніше визначити місце перебування.

У Google стверджують, що роблять це для забезпечення кращих результатів пошуку та рекомендацій користувачам і що це особистий вибір кожного, оскільки службу місця перебування можна вимкнути. Утім, якщо це зробити, доступ до деяких застосунків може бути закрито.

А якщо не Android

Хоч iPhone вважають більш захищеним, тут також є свої причини для засмучення.

По-перше, Google збирає інформацію за допомогою всіх своїх сервісів. Тобто навіть якщо смартфон на iOS, а не на Android, проте власник користується пошуковою системою Google, уся інформація зберігається. Якщо користувач ще й використовує пошту Gmail, інформація на всіх пристроях, із яких він увійшов у пошту, синхронізується. Тобто те, що ви шукали з телефона, може раптом з'явитися як контекстна реклама на робочому комп'ютері.

По-друге, смартфони Apple також було помічено у шпигунстві. Останнього разу інженер компанії Google виявив проблему з налаштуваннями приватності в iOS, яка дозволяла програмам на iPhone вести приховану зйомку. Для цього застосунку досить було отримати від користувача дозвіл на доступ до камери, після чого він міг у будь-який час робити фото і записувати відео з фронтальної та основної камер.

Під ковпаком

Величезну кількість інформації може бути зібрано зі смартфонів незалежно від їхнього виробника як під час активного використання, так і під час роботи в фоновому режимі. Це може бути інформація про місце розташування користувача, історію пошуку в інтернеті, активність у соціальних мережах, рівень доходів і біометричні дані.

Якщо давати доступ до цієї інформації якомусь застосунку, треба пам'ятати, що він може передавати її кому заманеться. Унаслідок цього сторонні компанії можуть відстежувати, де ви перебуваєте, як швидко ви рухаєтесь і що взагалі робите.

Дуже мало програм публікують свою політику щодо конфіденційності користувачів, але навіть якщо вони це роблять, то зазвичай це довгі юридичні документи, які більшість людей не читає і не розуміє.

Авторка: Аліна Полякова, джерело: «Економічна правда» [8].

Коли учні завершать роботу, **ПЕРЕВІРТЕ** виконане завдання, **ПРОКОМЕНТУЙТЕ** і **ПОЯСНІТЬ** складні моменти.

«Як смартфон стежить за вами» (без розділових знаків)

Мільйони пристроїв які ми носимо в кишені не лише постачають своїм власникам інформацію а й збирають її.

Наприкінці 2017 року стало відомо що Google стежить за користувачами Android. Із початку 2017 року компания збирала дані про місце перебування Android-пристроїв навіть якщо на гаджетах були вимкнені сервіси визначення геолокації. Навіть скинути до заводських налаштувань пристрої відправити геолокацію в Google. Тоді Google винахід що збирав такі дані пропало майже року але поодиножі прибрали цю функцію. Одне виявилось що це не єдиний підсвідомий камінь який чекає на користувача.

Видання Quartz провело дослідження трьох різних телефонів на базі операційної системи Android перевіривши яка саме особиста інформація користувачів потрапляє на сервери Google. Хоча телефон був відключений від мережі він передав перелік типів переміщень відсоткове співвідношення ходячи їзди на велосипеді та в автобусі за день) і дані вбудованого барометра які допомагають прогнозувати погоду та точніше визначити місце перебування.

У Google стверджують що роблять це для забезпечення кращих результатів пошуку та рекомендацій користувачам і що це особистий вибір кожного оскільки службу місця перебування можна вимкнути. Утім якщо це зробити доступ до деяких застосунків може бути закрито.

А якщо не Android

Хоч iPhone вважають більш захищеним тут також є свої причини для засмучення.

По-перше Google збирає інформацію за допомогою всіх своїх сервісів. Тобто навіть якщо смартфон на iOS а не на Android проте власник користується пошуковою системою Google уся інформація зберігається. Якщо користувач ще й використовує пошту Gmail інформація на всіх пристроях із яких він увійшов у пошту синхронізується. Тобто те що ви шукали з телефону може раптом з'явитися як контекстна реклама на робочому комп'ютері.

По-друге смартфони Apple також було помічено у шпигунстві. Останнього разу інженер компанії Google виявив проблему з налаштуваннями приватності в iOS яка дозволяла програмам на iPhone вести приховану зйомку. Для цього застосунку досить було отримати від користувача дозвіл на доступ до камери після чого він міг у будь-який час робити фото і записувати відео з фронтальної та основної камер.

Під ковпаком

Величезну кількість інформації може бути зібрано зі смартфонів незалежно від їхнього виробника як під час активного використання так і під час роботи в фоновому режимі. Це може бути інформація про місце розташування користувача історію пошуку в інтернеті активність у соціальних мережах рівень доходів і біометричні дані.

Якщо давати доступ до цієї інформації якомусь застосунку треба пам'ятати що він може передавати її кому заманеться. Унаслідок цього сторонні компанії можуть відстежувати де ви перебуваєте як швидко ви рухаєтесь і що взагалі робите.

Дуже мало програм публікують свою політику щодо конфіденційності користувачів але навіть якщо вони це роблять то зазвичай це довгі юридичні документи які більшість людей не читає і не розуміє.

Авторка: Аліна Полякова, джерело: «Економічна правда» (скорочено та адаптовано).

 ЗАПИТАЙТЕ учнів: Чи користуєтеся ви смартфонами? Які його функції використовуєте найчастіше? (Месенджери, соцмережі тощо.)

Для приміток:

СКАЖІТЬ. Безперечно, сучасне життя важко уявити без смартфонів. Завдяки їм ми не лише постійно на зв'язку зі своїми рідними та друзями. Ми також використовуємо його як для освіти та праці, так і для розваг. Смартфони надали нам неймовірні можливості для спілкування та розвитку.

Водночас треба пам'ятати, що надмірне використання смартфонів може призвести до стресових станів і депресії, викликати залежність і провокувати проблеми зі сном, про що свідчать сучасні дослідження [2] в галузі психіатрії. Крім того, недостатньо свідомий і поінформований користувач інтернету може стати жертвою маніпуляцій чи шахрайства.

 ЗАПИТАЙТЕ учнів: Чи траплялися вам в інтернеті повідомлення, коли в обмін на реєстрацію на сайті, номер телефону чи іншу персональну інформацію вам обіцяли приз? Як ви гадаєте, для чого це роблять?

ПОЯСНІТЬ. Наприклад, поширювана у вайбері інформація [1] про те, що нібито компанія Adidas дарує 3000 безплатних футболок із нагоди свого начебто 95-го ювілею, виявилася фейком. Користувачів просили відповісти на кілька запитань щодо того, чи купували вони коли-небудь продукцію компанії та чи подобається вона їм. Далі користувачам пропонували в подарунок кросівки чи футболку, а натомість (дізнаючись адресу нібито для доставки товару) отримували повне ім'я та адресу людини. Саме так, через короткі опитування, компанії часто збирають дані для бази масових розсилок чи спаму (роблять це з маркетинговою метою). Імовірно, що ці дані можуть потрапити й до шахраїв.

 ЗАПИТАЙТЕ. Чи знаєте ви, які дозволи мають застосунки на вашому смартфоні? Чи звертаєте взагалі на це увагу, коли завантажуєте їх?

СКАЖІТЬ. Експертка з кібербезпеки Ірина Чулівська радить [7] встановлювати тільки ті застосунки, які вам справді потрібні, а також переглянути всі встановлені на смартфоні програми та розширення у браузері на комп'ютері. Також, на її думку, краще видалити все, чим не користуєтеся.

Крім того, часто в тієї чи іншої програми для смартфона є альтернатива [4] — програма з аналогічним чи схожим функціоналом, яка, проте, потребує значно менше дозволів (наприклад, не отримує доступу до контактів чи місця перебування). Завжди звертайте увагу на те, яких дозволів вимагає програма, яку встановлюєте. – попросіть учнів записати речення-висновок, визначити головну й підрядні частини, види складнопідрядних речень, істотні ознаки їх, межі головної й підрядної частин, кількість частин, а також прокоментувати розділові знаки;

 ЗАПИТАЙТЕ учнів: Як часто ви змінюєте пароль до пошти, соцмереж та інших сервісів, якими активно користуєтеся і які потребують реєстрації? Чи надійний ваш пароль?

ПОЯСНІТЬ правила, яких варто дотримуватися, створюючи пароль:

- подбайте, щоб ваш пароль був достатньо довгим (понад 12 символів);
- не використовуйте паролі на зразок 12345;
- пароль не має бути занадто передбачуваним — пов'язаним із вами (імена близьких людей, назва рідного міста, дата народження тощо);
- використовуйте в паролі одночасно малі й великі літери, цифри та знаки на зразок знаку питання, равлика (@), долара (\$) тощо. Це значно збільшує його надійність і мінімізує можливість його зламу;
- не використовуйте однаковий пароль для багатьох сервісів.

Для приміток:

ПІДСУМУЙТЕ. Сьогодні, повторюючи матеріал про складнопідрядні речення з декількома підрядними, ми дізналися чимало нового про безпеку в інтернеті. Як бачимо, завдяки досить простим правилам та уважному користуванню смартфоном можна убезпечити свої персональні дані та знизити ризик маніпуляцій чи шахрайства з боку зловмисників.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

СЛОВНИК

Спам — масове розсилання листів чи повідомлень без згоди на це людини, якій ці листи адресуються. Передусім спам використовують з рекламною метою.

Розсилка — спосіб комунікації та рекламування, що полягає в автоматизованому розсиланні повідомлень електронною поштою певному списку адресатів.

Гаджет — невеликий цифровий пристрій.

Для приміток:

ДЖЕРЕЛА

1. «Adidas дарує 3000 безкоштовних футболок». Чому не варто це відкривати? [Електронний ресурс] // MediaSapiens. — 30.07.2019. — Режим доступу до ресурсу: <https://ms.detector.media/kiberbezpeka/post/23259/2019-07-30-adidas-darue-3000-bezkoshtovnikh-futbolok-chomu-ne-var-to-tse-vidkrivati/>
2. Prevalence of smart phone addiction, sleep quality and associated behaviour problems in adolescents [Електронний ресурс] // International Journal of Research in Medical Sciences. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.msjonline.org/index.php/ijrms/article/view/2258/2125>
3. Вплив смартфонів на рівень щастя, інтелекту та нове покоління «iGen» [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. — 03.09.2017. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.radiosvoboda.org/a/28705680.html>
4. Дозволи додатків для Android: як тримати безпеку даних під контролем? [Електронний ресурс] // CyberCalm. — 08.10.2019. — Режим доступу до ресурсу: <https://cybercalm.org/novyny/dozvol-y-dodat-kiv-dlya-android-yak-trymaty-bezpeku-danyh-pid-kontrolem/>
5. Смартфон шпигує за вами. Як цьому завадити? [Електронний ресурс] // Економічна правда. — 25.05.2018. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2018/05/25/637140/>
6. Цифрова особистість у небезпеці [Електронний ресурс] // Медіадрайвер. — Режим доступу до ресурсу: http://mediadriver.online/tsifrova_osobystist_u_nebezpetsi/tsifrova-osobistist/
7. Чому «зістарювач» FaceApp не варто юзати президенту. І не лише йому [Електронний ресурс] // Українська правда. Життя. — 16.07.2019. — Режим доступу до ресурсу: <https://life.pravda.com.ua/society/2019/07/16/237566/#comments>
8. Як смартфон стежить за вами [Електронний ресурс] // Економічна правда. — 16.03.2018. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2018/03/16/635045/>

АВТОРКА: Галина Будівська

ВІВЧАЙ ТА РОЗРІЗНЯЙ:
інфо-медійна грамотність

Матеріали розроблені в рамках проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», який виконується IREX за підтримки посольств США та Великої Британії, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Академією української преси. Використання матеріалів дозволене лише з некомерційною метою і за умови посилання на проєкт та IREX.

Для приміток:

Area with horizontal dotted lines for taking notes.

Для приміток:

A series of horizontal dotted lines for writing notes.